

verslag

Omschrijving	Marktconsultatie inkoopstrategie transitiepad kustlijnzorg & vaargeulonderhoud
Vergaderdatum	Schriftelijke vragenlijsten en individuele gesprekken van 21 februari – 2 maart 2023
Deelnemers	9 baggerbedrijven
Afschrift aan	TenderNed AT-2023-01

Leeswijzer en context

In dit verslag staan alleen de hoofdlijnen van de bevindingen van de vragenlijsten en de individuele gesprekken. Hieronder zijn alle hoofdlijnen weergegeven die we hebben gekregen en gehoord. De meer uitgebreide en gedetailleerde bevindingen staan in bijlage 1. Voor het trekken van conclusies voor het vervolg gaan wij uit van alle ingebrachte input, ook wat omwille van vertrouwelijkheid niet is weergegeven. Op basis van al deze input gaan wij verder en verwerken alles tot een concept-inkoopstrategie. Daarbij zal de input worden gewogen aan de hand van het doel, de beschikbare middelen en eventuele andere overwegingen. Dit zal in de komende maanden tot een concept-inkoopstrategie leiden. Daarover zal ook gecommuniceerd worden.

Bevindingen algemeen: nu al mogelijk emissiearm i.p.v. emissieloos.

Bedrijven geven aan dat er nog werk te doen is aan de verduidelijking van de doelen en oplossingsruimte: is emissieloos, emissiearm of klimaatneutraal de doelstelling? In de vragenlijsten liepen deze termen soms door elkaar heen. Het streven naar emissieloos zoals in het marktconsultatiedocument was geformuleerd wordt als niet realistisch gezien in de zeegaande baggermarkt in de termijn tot 2030.

Daarentegen is emissiearm nu wel al mogelijk, maar in de huidige aanbestedingen nog niet voldoende gewaardeerd. Dit heeft tot gevolg dat het maximum aan nu al leverbare emissiereductie niet wordt aangeboden door de bedrijven. Kortom: er kan nu al meer dan wordt gewaardeerd.

Er zijn een aantal elementen die parallel hieraan nog tijd nodig hebben om in de toekomst emissieloos te kunnen worden:

- Indien men alleen naar emissies in de operatie kijkt, wordt vergeten dat de huidige potentiële emissieloze oplossingen op dit moment nog veel emissies in de keten hebben (soms zelfs meer dan de huidige bestaande bio-brandstofoplossingen en zeker meer dan de nu gebruikte fossiele technieken).
- De potentieel emissieloze technieken zijn nog niet betrouwbaar voorradig (en er is ook geen winnende techniek).

Rijkswaterstaat Programma's, Projecten en Onderhoud

Griffioenlaan 2
3526LA Utrecht
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088 797 21 11
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon

Harry Zondag
*strategisch adviseur
baggermarkt*

M +3 16 51 69 82
harry.zondag@rws.nl

Datum

29 maart 2023

Bijlage(n)

1

Bevindingen algemeen: klein beginnen, consistentie en internationale vraag

De bedrijven ervaren wel de beweging en richting, zij ervaren de huidige inkoopinstrumenten wel als een goede prikkel, maar het is wel nodig dat op de volgende punten ook wordt ingezet:

- Een consistente lijn aan waardering en definities en spelregels, zoals bijvoorbeeld rondom de MKI/MKW. Consistentie en voorspelbaarheid zijn hierbij belangrijk.
- De waardering van duurzaamheid in de aanbestedingen dient hoger te worden voor meer prikkel en tegelijkertijd is de EMVI/BPKV-sanctie een rem om voluit te gaan. Er is op dit moment namelijk geen prikkel om beter te scoren (wel een boete bij niet halen, geen beloning bij beter presteren).
- Er wordt veel gewezen op de internationale en bredere inzetbaarheid van het materieel. Een schip moet lang mee kunnen en voor meerdere klanten, verschillende soorten projecten en bodemgesteldheid kunnen worden ingezet. Dat vraagt dus ook een internationale en gezamenlijke benadering voor een effectieve aanpak op de transitie. Denk hierbij aan de samenwerking met andere opdrachtgevers zowel nationaal als internationaal.
- Voor het genereren van innovaties en het leren in de sector wordt veelal geadviseerd om klein te beginnen. Dit omdat daarbij minder financiële risico's zijn en omdat de vermogens daarbij eerder binnen handbereik van alternatieve energiedragers komen.
- Levertijd en doorlooptijd van beslissing naar "vaarklaar" is lang en dient meegewogen te worden in de strategie.

Huidige inkoopwerkwijze en MKI/MKW

Veel partijen zijn ervaren in het werken met MKI en geven aan dit een goede methodiek te vinden voor aanbestedingen (objectief en voorspelbaar criterium). Het is ook prettig dat RWS MKI zo consequent toepast. Er zijn nog wel een aantal suggesties en aandachtspunten:

- Zorg voor robuuste spelregels voor LCA's - er is nu te veel verschil in interpretatie van de spelregels. Gebruik de meest recente versie van de databases, en zorg voor duidelijkheid en consistentie tav de weegfactor voor CO_{2eq}.
- Denk na over het handhaven van het CO₂-plafond in contracten, hier kleven namelijk ook nadelen aan. Het helpt LNG en daarmee de ontwikkeling van Bio-LNG niet en het geeft een tweeledig beeld over de strategie en doelen van RWS. Het roept ook vragen op als: Hoe verhouden de doelen t.a.v. klimaat en MKI zich ten opzichte van elkaar, en in hoeverre is de huidige weeg-set daarbij passend?
- Marktpartijen willen graag een bonusregeling op een betere MKI-waarde dan aangeboden.
- Verbeter de handhaving op aangeboden MKI.
- Zorg voor een heldere scope o.a. voor (de)mobilisatie materieel.
- Marktpartijen adviseren om een hogere MKI-W factor te gebruiken en deze het liefst volgens een vastgesteld pad de komende jaren te laten stijgen. Nieuwe duurzame technologieën zijn duurder en daar dient een hogere MKI-W factor tegenover te staan om die te ontwikkelen. Denk bijvoorbeeld aan een factor van 3 tot 6.

- Veel partijen willen vasthouden aan het werken met categorie 1 data. Wel zouden er op bepaalde onderdelen van de LCA's meer spelregels kunnen komen, bijv. met behulp van een PCR. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vaste waarden voor de productiefase van brandstoffen (A1-A3).

**Rijkswaterstaat
Programma's, Projecten
en Onderhoud**

Datum

29 maart 2023

Emissie metingen aan de pijp

Marktpartijen staan positief tegenover enkele pilots voor het meten van emissies aan de pijp. Dit geeft meer inzicht in de werkelijke emissies i.p.v. de aannames in MKI waarbij "Meten is weten". Het inzetten van emissiemetingen voor contractbeheersing MKI lijkt weinig meerwaarde te hebben (o.a. eenvoudiger alternatieven beschikbaar).

Ingroeipaden basis- en ambitieniveau.

Over de ingroeipaden ontstaat een vrij duidelijk beeld:

- Aan de eisen die worden gesteld aan het materieel voor wat betreft de emissieklassen kan de hele markt wel voldoen; iedereen zal blijven inschrijven op het basisniveau. Op het ambitieniveau kan dit voor sommige partijen alleen na investeringen.
- De haalbaarheid van de eisen over de percentages duurzame energiedragers wordt als onzekerder ingeschat. Dit is sterk afhankelijk van de (tijdige) beschikbaarheid.

Algemeen rondom de inkoopscenario's: scenario 1 (mixen met 2)

Conform de uitkomsten van de plenaire sessie, is ook schriftelijk en in de individuele gesprekken behoorlijk consistent de voorkeur uitgesproken voor scenario 1 en eventueel in combinatie met 2. De overige scenario's worden veelal afgeraden. De marktversturende werking van scenario's 3 en 4 wordt veel aangegeven en deze worden genoemd als "no-go-scenario's".

Overige ideeën die zijn ingebracht:

Uit de gesprekken kwamen ook nog andere interessante gedachten naar voren om de baggersector en de projecten te verduurzamen.

- Suggestie: om biobrandstoffen en andere duurzame energiedragers te stimuleren dient beter nagedacht te worden over de rol van de opdrachtgever. Denk hierbij aan suggesties zoals indexering, het zelf leveren van duurzame energiedragers en het faciliteren van bunker- en laadinfrastructuur.
- Denk naast sturen op het materieel ook aan wijzigingen in het ontwerp/programmering zoals het verkorten van vaarafstanden.
- Denk ook aan werk met werk te maken en zorg voor optimalisatie van transport.
- Enkele concrete ideeën zijn binnengekomen rondom circulaire toepassingen van vrijkomende bagger en grond, o.a. de vraag of er een nuttige toepassing kon worden gezocht binnen werken van PoR en/of RWS.
- Het elektrificeren van bepaalde typen materieel die nu al specifiek worden ingezet.

Toetsen idee demonstratieschip

Idee: Meerdere Opdrachtgevers en zoveel mogelijk Opdrachtnemers bouwen samen een emissieloos demonstratie-baggerschip. Dit schip dient om de techniek te bewijzen, leerervaring op te doen en proefschip voor equipment van de toekomst te worden.

Rijkswaterstaat
Programma's, Projecten
en Onderhoud

Datum
29 maart 2023

	Algemeen beeld
Primaire reacties	Enkelen geven aan het wel goed te vinden als RWS/PoR de regie nemen. Veel anderen geven aan: zorg voor werk en werkgarantie, dan innoveren we liever zelf. <u>Advies:</u> Als men denkt aan een kleiner schip op de binnenvaart is de concurrentie minder groot en de investering kleiner. Begin klein en maak het later opschaalbaar. <u>Randvoorwaarde:</u> • De hele markt moet er van kunnen leren. • Definieer SMART-doelen en onderzoeksvragen <u>Bedenkingen/bezwaren:</u> • Maak de groep niet te groot, dit levert te veel discussie en eindeloos traject op • Materieel delen wordt ingewikkeld, kennis delen is goed en gebeurt ook wel. • Is het nodig (voor het ingroeipad niet, zo klinkt door) of is de markt zelf voldoende in staat te innoveren? • Als de techniek en business case er is, gaat de markt zelf investeren.
Aantal deelaspecten die naar voren kwamen:	
Type schip	Begin klein, beste een binnenvaarthopper (zeegaand is wellicht een te grote stap).
Energiedrager	Waterstof en methanol worden genoemd, maar dit is niet in alle gesprekken uitgebreid besproken.
Locatie	Waddenzee, Westerschelde en Rotterdam komen als opties naar voren.
Werkzaamheden	Vooral op locaties voor vaargeulonderhoud, voor kustlijnverzorging ziet men meer belemmeringen.
Onderzoeksvragen	• Vooral de vraag naar techniek: werkt het? • Onderzoeksvragen moeten SMART en helder zijn. • Definieer doelen en tussendoelen.
Welke partners	Dit is niet in alle gesprekken aan de orde geweest. Toch ontstaat wel het beeld dat de hele keten belangrijk is om te betrekken (medeopdrachtgevers, scheepsbouwers, motorenfabrikanten)
Doen jullie mee?	Ja, maar vooral om kennis te delen, voor materieel-ontwikkeling ziet men meer heil in eigen trekkerschap.

Toetsen idee koploperlocaties en –projecten

Idee: Om de ambities waar te kunnen maken zijn we op zoek naar goede koploperprojecten waar we een technische sprong naar klimaatneutraal zouden kunnen maken. Daarbij komt de haven van Rotterdam het eerst in onze gedachten, vanwege de volgende kenmerken:

- Goede laad- en bunkerinfrastructuur nu en kansen om dit naar nieuwe energiedragers om te zetten.
- De werkzaamheden zijn voldoende groot voor een goede bezettingsgraad van een sleepopperzuiger van een redelijke omvang.
- De samenwerking tussen RWS en PoR is al een aantal jaren goed en samen kunnen zij een koplopend duo-opdrachtgever zijn met voldoende kwaliteit en draagkracht om nieuwe innovaties te begeleiden.

Vragen:

- Op welke wijze moeten we dit in de markt zetten?
- Bent u geïnteresseerd?

	Algemeen beeld
Interesse	Als deze uitgangspunten zijn geborgd dan zijn partijen geïnteresseerd in deze opdracht: • Partijen geven aan dat op dit moment de techniek de bottleneck is. • De techniek dient duidelijk te zijn in de aanbesteding. • De infrastructuur en brandstof dient beschikbaar te zijn. Daarnaast is draagvlak bij opdrachtgevers en omgeving van belang.
Ontwikkeltijd en contract	• Het ontwikkelen van het schip in de looptijd van het contract met opties tot verlengen heeft een lichte voorkeur voor partijen. • Als een klimaat neutrale hopper beschikbaar dient te zijn bij ingang van het contract dan dient men rekening te houden met een ontwikkeltijd van ca. 3 jaar.
Terugverdientijd en inzetbaarheid	• De duur van het contract dient meerdere jaren te omvatten om de investeringskosten af te kunnen dekken. • Indien het schip ook elders goed is in te zetten is de investering op meerdere contracten terug te verdienen.
Innovatiepartnerschap	Een aanbesteding d.m.v. een innovatiepartnerschap is dan te overwegen.

Tenslotte:

Een overzicht van de vragen en een geanonimiseerde samenvatting van alle antwoorden is weergegeven in bijlage 1.